

Knjige poučne, ascetične (pobožne) in zabavne so romale v slovenski svet in izobraževale še malo olikani in zavedajoči se priprosti narod. Tudi ideja o vseslavjanskem jeziku in ilirsko-slovenskem narečji je izpuhtela takrat popolnoma na književnem obzorji. Časniki slovenski so se jeli porajati v vedno večjem številu in gladili pot omike in olike v prostrani slovenski svet. Z jedno besedo: Književno in kulturno (izobraževalno) polje slovensko se je jelo obdelavati; kaj pa da, teško je bilo to obdelavanje, ker je bilo treba še malo ne, na vseh poljih razorati trdino in ledino.

Pač so prihajale vže od 1843. leta mej slovenski svet „Novice“, s katerimi se prične celó nova dóba v naši književnosti, toda bile so samó kmetijske in rokodelske; l. 1849. pa je njih oče pritisnol na-nje še političen pečat, pridejavši besedama „kmetijske in rokodelske“ še besedo „národne“. Drugih slovenskih perijodičnih časopisov poleg „Novic“ nismo imeli do 1848. l. — saj so še te prišle v déžél le po velikem trudu njihovega urednika. In tiskarnar Blaznik je mislil vže pred „Novicami“ na izdajo slovenskega časopisa „Zora“, pa ga mu vlada ni dovolila. Prištevati bi se mogel perijodičnim časopisom le še letnik „Drobtinice“, ki ga je ustanovil, kakor ti je znano, 1846. l. vsestransko zaslužni vladika A. M. Slomšek. „Drobtinice“ so izhajale (v Gradci, Celji, Celovci, Mariboru in Ljubljani) vsako leto jedenkrat od 1846—1869 in prišlo je v déžél vsega vkup 20 letnikov. Urejeval je je od začetka vladika sam, pozneje pa Matija Vodušek, opat v Celji († 1872), izvrstni rodoljub in nabožni pisatelj Mih. Stojan, dekan v Braslovčah († 1863), bogoslovni pisatelj Jože Rozman, župnik v Konjicah († 1874), slavni jezikoslovec Oroslav Caf in Fran Kosar, kanonik labodske vladikovine, cenjen domoljub in životopisec Slomškov (1863), temeljit bogosloven pisec, znan po izbornem molitveniku: „Nebeška hrana“ (1875, 1877 izdala družba sv. Mohorja). — „Drobtinice“ so velika zaloga bogoslovnega blagá vsakovrstne stroke. Da-si so orale od začetka zvečine še ledino na slovenskem višjem bogoslovnem polji (izimši ascetična dela), vender so položile trden temelj bogoslovnej zgradbi slovenske, katera danes lepo napreduje. Kakor veš, prinašale so „Drobtinice“ najrazličnejše nabožno in poučno blagó za cerkev, šolo in dom in so imele vsega vkup do 130 sotrudnikov; in premišljene so besede književnega zgodovinarja: kar so storile „Novice“ za probujo národnega delovanja, to so dopolnile „Drobtinice“ sosebnó gledé bogoslovnega življenja in razvitka.

O časopisji slovenskem, ki se je jelo razvijati 1848. l., pa drugič več. Zdravstvaj!

P. B.

Hladnokrvnost.

V nekeji bitki opomina francozki vojvoda Cherin svoje vojake k srčnosti in pogumu. Bilo jim je iti preko velikega zeló močvirnega bārja. „To je lahko govoriti, ako se sedi na konji,“ zagodrnja truden vojak. Vojvoda ga je čul, némo stopi raz konja, podá mu vajeti, rekoč: „Tù imaš, jaši, da vidimo, kdo ima boljše!“ Vojak je moral slušati. Ali komaj zasede konja, vže prižvižga sovražna krogla ter jezdeca smrtno zadene, da se zvrne na tla. „Zdaj vidite továriši, kakó se sedi na konji!“ reče vojvoda svojim vojakom — ter hladnokrvno zopet zasede konja.

J. M.